

ÇOCUKLARDA ÇALMA DAVRANIŞI

Çocuklarda doğuştan mülkiyet kavramı yoktur. Bu nedenle hoşuna giden veya ihtiyacı olan eşyayı sahiplenebilir ya da düşüncesizce kullanabilir. Küçük yaşlarda çocuklarda başkalarının eşyalarını izinsiz alma ve kullanma davranışına sık rastlanır ancak bu tür davranışlar 5 yaşına kadar problem teşkil etmez. Bu nedenle bu tür davranışları hemen hırsızlık olarak nitelendirmemek gerekir. Okul çağında tekrarlanan çalmalar üzerinde daha önemle durulmalıdır. Çalma, bir uyum ve davranış bozukluğu belirtisi olarak kabul edilmeli ve aynı zamanda bir yardım çağrısı olarak nitelendirilmelidir.

ÇOCUKLARDA ÇALMA DAVRANIŞI

REHBERLİK SERVİSİ

HIRSIZLIK TÜRLERİ

1.Çalınan Eşyanın Kullanılması

Yarar Sağlamayan Hırsızlıklar: çocukların genel çalma biçimidir, bir amaç veya çıkar olmaksızın gerçekleştirilir.

Cömertlik Hırsızlıkları: Çalınan eşya dağıtılır, değer kazanmak amacıyla yapılır.

Gereksinim Hırsızlıkları: Maddi anlamda yetersiz olan çocuklarda görülür, amaç ihtiyaç duyulan şeyi elde edebilmektir.

2.Patolojik Hırsızlıklar

Saldırgan Hırsızlık: Amaç zarar vermektir.

İçtepisel Hırsızlık: Bir plan yapılmadan, üzerinden düşünülmeden, içten gelen dürtüyle hareket edilerek yapılır.

Zevk Hırsızlığı: Daha çok ergenlerde ve çete suçlarında görülür. Amaç yeni ve heyecan verici deneyimler yaşamak veya çevresini atlatarak üstünlük ya da egemenlik duygusu kazanmaktır.

Telafi Hırsızlıkları: Aşagılık duygusu yaşayanlarda, çekingen ve duygusal kişilik yapısına sahip kişilerde görülür. Bu yolla sevgi eksikliği telafi edilmeye çalışılır.

ÇALMA DAVRANIŞININ NEDENLERİ

1. Hatalı Anne-Baba Tutumları: Aşırı disiplinli tutum kıyaslamacı tutum, paraya aşırı düşkünlük veya cimrilik, maddi cezalar verme, gereksinimlerin giderilmemesi, önceki çalma davranışının pekiştirilmesi gibi durumlarda çocuk çalma davranışı sergileyebilir.

2. Değersizlik Duygusu Ve Özgüven Eksikliği: Çocuğun kendini değersiz hissetmesi bu davranışı destekler. Kendini yetersiz hisseden çocuk değerli gördüğü eşyaları çalarak kendini değerli kılmaya çalışır. Yetersizlik duyguları taşıyan çocuğun anne-babasının aşırı koruyucu tutumu ve çocuğu sürekli kontrol etmeye çalışır tavırları çocuğun bu duygularını pekiştirir. Böylece, kendisine güvenilmediğini düşünen çocuk giderek öz-güvenini kaybetmeye başlar.

3. Kıskançlık Ve Rekabet Duyguları: Kardeşlerini veya başka çocukları kıskanan çocuklar yaşadıkları rekabet duygusunu bastırabilmek için çalma davranışı gösterebilirler. Bu nedenle uyum bozukluğu geliştiren çocuklarda çalmak, kıskanılan veya rekabet edilen kişiden öç almak anlamına gelmektedir.

4. Sevgisizlik ve İlgisizlik: Fiziksel ve maddi ihtiyaçların giderilmemesi gibi manevi ihtiyaçların giderilmemesi de soruna neden olabilmektedir. Çocuk, başkalarına ait eşyaları çalarak elde edemediği sevgi açığını gidermeye çalışır. Bu sebeple, kimsesiz çocuklarda, sokak çocuklarında ve aileleri tarafından dışlanmış çocuklarda çalma davranışı sık görülür.

5. Olumsuz Akran Çevresi: Olumsuz akran çevresine sahip olan çocuk, dışlanmamak ve kabul görmek için içinde bulunduğu gruba uyum sağlayarak hırsızlığa yönelebilir.

6. Olumsuz Özdeşim Kurma: Çocuk bir çizgi film veya bilgisayar oyunu karakterini ya da televizyonda gördüğü bir karakteri örnek almış olabilir.

ÖNERİLER

***Evin dışına taşmayan çalmalardan çok kaygılanmamak gerek, ancak çalmanın sık oluşu ve alınan objenin değeri sorunun önemli olduğunu gösterebilir.

***Ebeveynler bu tür durumlara karşı soğukkanlı olmalıdır, ağır suçlamalar, cezalar ve dayak sorunu daha kötüye götürebilir. Bu nedenle okul yöneticileri ve öğretmenler de çok dikkatli olmalı, ilk çalmalarda bağışlayıcı olmalıdır.

***Eğer ceza verilecekse, cezanın suç ile uyumlu olmasına ve olayın peşi sıra verilmesine dikkat edilmelidir. Verilen cezanın çocuğun davranışının sorumluluğunu alacağı şekilde olması önemlidir

***Alınacak en iyi önlem çocuğa, bireysel ve toplumsal haklara saygı duymayı ve dürtülerine engel koyabilmeyi öğretmektir. Bu konuda anne ve babalar doğru örnek olmalıdır.

***Çocuklara 7-8 yaşından itibaren uygun miktarda düzenli harçlık verilmelidir.

*** Ev içinde kendisine ait bir alanın (çekmece, oda, yatak vb.) olması çocuk için önemlidir. Bu sayede çocuğun başkalarını anlamasını kolaylaştır.

***Ciddi ve karmaşık durumlarda uzmana başvurulmalıdır.

***En doğru yol çalınan eşyanın geri verilmesidir, böylece çocuk suçlanıp hırpalanmadan yaptığı davranışın onaylanmadığını ve bu davranıştan kazançlı çıkmadığını anlamış olur.

***Çocuklara, başkasına ait olanı almak izin izin gerektiği öğretilmeli ve çocuktan bir şey alırken izin istenerek model olunmalıdır.

ÇALMA DAVRANIŞI GÖSTEREN ÇOCUĞA NASIL DAVRANILIR?

- Aşırı tepki göstermemek gerekir. Kesinlikle fiziksel ceza verilmemelidir. Ana-baba bağırıp çağırmadan, olayı onaylamadığını göstermelidir.
- Çocuğu kötü olarak damgalamak gerekir. Çocuğun sadece o andaki yaptığı davranış eleştirilmelidir.
- Çocuğun aldığı eşyayı geri vermesi sağlanmalıdır. Çocuk aldığı eşyayı kendisi özür dileyerek geri vermelidir. Eğer eşya kırılmış ya da bozulmuşsa yenisi alınmalı ve parası çocuğun harçlığından ödetilmelidir. Çocuğun harçlığı tamamen kesilmemelidir.
- Çocukla konuşarak, sorun çözme yöntemi denenebilir. Çocuktan bu durumu net bir şekilde tanımlaması istenir. Ör; "Eşyayı alırken aklından neler geçiyordu?" Diye sorabilirsiniz.